

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri pošni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 4. oktobra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 118.

Švedski vžigalični trust in naše posojilo.

Švedska je svoj čas prva med vsemi evropskimi gospodarskimi področji pričela s produkcijo vžigalic. Šumovita Skandinavija je uvidela, da se bo ta panoga industrijske delavnosti dobro rentirala. O celokupni delavnosti švedskega vžigaličnega trusta si ni baš lahko tvoriti pravo sliko. Trust sestoji pravzaprav iz dveh podjetij: Svendska Taendsticks d. d. in Kreuger & Toll družba, ki sta v medsebojni vezi. Kapital znaša 300 milijonov švedskih kron in nosi letno 15% dividendo. Letna poročila trusta so nekoliko nejasna, vendar se more iz dosedanjega razvoja jasno razvideti, kako se je vršila podela svetkega tržišča.

Prodiranje trusta se je vršilo prvotno na čisto industrijski bazi s soudeležbo inozemskega kapitala. Na ta način je prišlo do sodelovanja z glavno angleško tvornico vžigalic z družbo Bryant in May, ki je stopila v stalno interesno zajednico. Angleška industrija si je pridržala pravo dobavljanja strojev, vse ostalo je prevzelo angleško vodstvo. Iz Anglije je »Svenska« prebila pot v kolonije, Kanado, Avstralijo, Južno Afriko, Brazilijo in Indijo. Preko Indije je prodrl trust dalje v Kitajsko in Japonsko. V Kitajski se je poslovno področje znatno razširilo z osnovanjem novih podružnic v mestih Hankau in Tientsin. V Japonski se je pred tem nahajala produkcija vžigalic povsem v rokah domačega kapitala. Težka kriza, ki jo je pretrpela Japonska v l. 1923 in izguba indijskega konsumentkega področja radi zaprtja meje je povzročila državi ogromno škodo. Japonski izvoz je znašal v letu 1926 komaj tretjino predvojnega. Na ta način je bilo lahko prevzeti švedskemu trustu eno izmed največjih japonskih tvornic vžigalic, ki je stala tik pred zlomom. V Ameriki je šel razvoj sličnim putem. Danes stoji produkcija vžigalic kakor v Zedinjenih državah tako tudi v republikah Južne Amerike pod vsemogočno kontrolo švedskega trusta. Poslovni kapital v iznosu 189,5 milj. dolarjev nam priča o tem uspehu. Napram onim državam, ki se protivijo prodiranju trusta, pa se je pričel trust posluževati nove politike. Za doseg svojih ciljev nudi dolarsko posojilo. To dejstvo dokazuje, s kako velikimi množinami kapitala razpolaga ta industrijska tvorba, ki pa se skriva pred naslovom tihih rezerv.

Navedeno politiko posojil je pričel trust v Francoski. Mogoče so nudile francoske valutarne težkoče razlog, da se da v zakup francoski monopol vžigalic, za katerega bi se naj plačala kavcija 80 milijonov dolarjev po 8%. Toda dasiravno se je tedajni minister financ Poincaré zelo zavzel za udeležitev tega posojila iz razloga, da bi se ameriška posojila, ki so zahtevala 8% obresti, preje odplačala, je predlog vendar propadel. Opozicija se je odločno uprla tako izdaji francoskih interesov in ostalo je pri državnem monopolu. Kljub vsemu temu pa se je trustu v oktobru 1927 posrečilo, da zaključi s Francijo za 20 let pogodbo, s katero si je trust pridobil pravico dobave strojev in lesa, pravo prodaje švedskih vžigalic državi in neposredno prodajo uvoženih luksuznih vžigalic. Za ta prava nudi trust Franciji posojilo v znesku 75 milijonov dolarjev na dobo 50 let. Slična politika se je uporabljala tudi napram Egnadom: Po osvojitvi monopola za 25 let je nudil trust 8% posojilo v iznosu 2 milijonov dolarjev. Z Estonijo, kjer se nahajajo vse tvornice v posesti trusta, je zaključena monopolska konvencija. Denarne daja-

tve trusta sestojijo iz 6% nega posojila 7 milijonov švedskih kron, iz enkratnega izplačila 3 milijonov švedskih kron in letnega odplačila 120.000 kron.

Istotako je tudi Letonska dobila za odstop svojega monopola 6% no posojilo v višini 6 milijonov dolarjev.

Po Madžarski, Turški in Grčiji, kjer si je trust nedavno učvrstil svojo bazo, prehajajo polagoma tudi druge države v interesno področje švedskega trusta in zdi se, da je sedaj naša država prva na vrsti. Omeniti je še velike nove emisijske projekte švedskega trusta. Tako je nedavno objavil, da izda 5% ne obligacije za 145 milijonov švedskih kron. Emisijo bo prevzela družba Kreuger & Toll d. d. Od navedene vsote služi 17,92 milj. kron za izmenjavo celokupnih prioritetenih del švedsko-amerikanske Investment Corporation, medtem ko se izroči ostalih 27 milijonov kron nekemu internacionalnemu bančnemu združenju. Na tem konzorciju so med drugim soudeležene banka Rothschild and Sons v Londonu, Medelson et Co., Deutsche Bank in Reichskredit A. G. v Berlinu in nekoliko švicarskih in ameriških bank. V toku pa so pogajanja o kotiranju enega dela omenjene emisije na pariški borzi in sicer potom Credit Lyonnais. Londonski kurz znaša 36 dolarjev. To je prva povojna velika mednarodna emisija efektov. Ta emisija naj bi v ostalem služila tudi za prevzem madžarskih hipotekarnih obligacij v višini 36 milijonov dolarjev, ki jih je dobil trust z dosedaj madžarske vžigalične koncesije. Kreuger & Toll prevzame ta zadolžnice po 92%. S to transakcijo pride ves kapital švedsko-ameriške Investment Corporation v posest Kreuger & Toll d. d., ker ga je švedski trust posedoval že 91%, ostanek pa je osiguran samo pod roko.

Na praški in dunajski borzi so se zadnji čas že izvršili večji kupi delnic prške Solo A. G. iz dunajske Solo A. G. in sicer za nemški račun. Gotovo je, da so se ti nakupi vršili po nalogu švedskega vžigaličnega trusta, a med njim in dunajsko Solo A. G. pa obstaja že dolgo časa teritorialna zaščitna konvencija, ki naj regulira plasiranje vžigalic trusta v Avstriji in na skupnih izvoznih tržiščih.

Po vsem tem moramo konstatirati sledeče: Švedom je v prvi vrsti do tega, da dobe tudi pri nas produkcijo vžigalic v svoje roke. Na svoj račun pa bi prišel trust pozneje s povišanjem cen vžigalic. Švedski trust je ponudil naši vladi posojilo v znesku 36 milijonov dolarjev, in to je dokaz, da potrebujemo denar, pa tudi za to, da je trust na najboljšem potu, da uspe tudi pri nas.

Naglasiti je, da je trust že dalje časa pripravljal to akcijo, ker je že minulo leto z nakupom delnic dobil kontrolo nad našimi največjimi tvornicami vžigalic.

In po zadnjih časopisnih vesteh stoji naša monopolska uprava tik pred neposrednim zaključenjem sporazuma s švedskim trustom. Uprava monopolov bi dobila posojilo v znesku ene milijarde dinarjev, naše tvornice po preidejo za dobo posojila v oblast trusta. Posojilo je dolgoročno, njegovo trajanje bi znašalo 20—30 let. V tem času bi imel trust absolutno pravico fabrikacije vžigalic v naši državi. Emisijski kurz naj bi se gibal med 90—95%, obresti pa bi znašale 5—6%. Za posojilo bi garantirala tudi država. Vžigalice bi se prodajale po današnji ceni, državi pa je garantiran dobiček 50 par pri škatljici. V vseh teh točkah naj bi se že prihodnje dni podpisala konvencija, ki mora priti še pred upravni odbor monopolske uprave ter dobiti odobrenje ministrstva financ in ministrskega sveta.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v IV. četrtletju 1928.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. novembra 1928 dospo v plačilo vsi direktni davki za IV. četrtletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se prisilno izterjajo.

II. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljenege prometa, to je oni, katerih promet je v letu 1927. presegel vsoto 360.000 dinarjev, so dolžni do 30. oktobra 1928 odpremiti davek od prometa, opravljenege v III. četrtletju 1928.

Ostali davkoplačevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, plačajo sočasno z drugimi davki tudi tretji obrok davka na poslovni promet za leto 1928.

III. Uslužbeni davek. Službodajalci so dolžni od uslužbenca pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca.

Službodajalci, ki redoma nimajo več nego pet zaposlencev, odpremljajo pobrane davčne zneske do 15. dne po preteku vsakega četrtletja, za mesece julij, avgust in september 1928, torej do dne 15. oktobra 1928.

IV. Dopolnilna prenosna taksa. Od dopolnilne prenosne takse v letnem iznosu preko 500 Din je plačati tretji obrok od 1. do vštete dne 15. oktobra 1927, sicer se zapadli obrok izterja prisilnim potom.

PRAVILNIKI K NOVEMU DAVČNEMU ZAKONU.

Zadnje »Službene Novine« priobčujejo tri pravilnike k novemu zakonu o neposrednih davkih. Prvi pravilnik vsebuje splošne izvršilne predpise k temu zakonu, drugi ureja vodstvo katastra o zgradbah, ki so zavezane hišnemu davku, tretji pa zadeva blagajniške predpise o zaračunavanju novih davkov. Prvi pravilnik objavlja tudi obrazce za davčne napovedi, ki so po prvem utisu sodeč sicer enostavni, bodo pa v praksi brez dvoma povzročali davkoplačevalcem težave pri izpolnjevanju, ker bo moralo, n. pr. podjetje, ki javno polaga račune, po prijavi napraviti celo ugotovitev odmerne podlage, dočim se je sedaj v splošnem toleriralo, da se je navedlo v napovedi samo bilančni čisti dobiček, dočim je odmerno podlago davčno oblastvo v potrebi s sodelovanje podjetja ugotovilo samo.

* * *

MEDNARODNA GOSPODARSKA KONFERENCA V PRAGI.

Danes je bila v Pragi otvorjena mednarodna gospodarska konferenca, ki bo trajala do 6. oktobra. Za konferenco je določen naslednji program: 1. Dosedanji rezultati delovanja Društva narodov za gospodarsko regeneracijo Evrope. 2. Izvršitev resolucij gospodarske konference v Ženevi. 3. Proučevanje smernic, ki bi bile primerne ustvariti miroljubne pogoje v državni politiki in v finančni in gospodarski praksi.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

Fr. Zelenik:

Ali je to za nas?

V Fordovi knjigi »Moje življenje in delo« najdemo na vsaki strani trgovska načela in nazore, ki so navadno v nasprotju z našimi običaji in navadami v trgovini. Naši ljudje pravijo, da ta ameriška roba ni za nas in je ni mogoče uvesti. Morda bi pa bilo vendarle marsikaj dobrega tudi za naše prilike.

Navajam nekaj amerikanizmov.

Poznaš svojo trgovino?

Ako vprašamo trgovca, če pozna svojo trgovino, bo najbrže rekel, da jo pozna kot svoj žep. Takoj mu lahko dokažete, da ne pozna ne svojega žepa in ne njegove vsebine. V žepu nosi uro, recimo že deset let in vsaki dan pogleda na njo najmanj desetkrat in vendar ne zna povedati, kakšna je šestica na uri. Pravi, da je arabska ali rimska številka in če potem pogleda na uro, vidi, da šestice sploh ni, ker na njenem mestu se vrtil sekundni kazalec. Zastopnik, ki spravi trgovca na tak zabavni način v zagato, ga bo prav lahko pridobil za uvedbo kake praktične organizatorične novosti ali naprave, katere olajša trgovcu vpogled in pregled podjetja.

Ceneno darilo.

V neki podružnici ameriškega podjetja je bila navada, da se je vršil vsaki teden sestanek nastavljenecv. Na tem sestanku so se razgovarjali o novosti v trgovini in drugem. Vsak je lahko stavil predloge in nasvete za izboljšanje poslovanja itd. Za nek malenkosten toda praktičen nasvet je dobil mlad uradnik darilo v vrednosti 1000.—. Vsi so se čudili, da je dobil za malenkost tako lepo darilo. In vendar je bil njegov nasvet za podjetje večje vrednosti. Podjetje je prihranilo mesečno 300.— ali na leto 3600.—, je tedaj vsekakor napravilo dobro kupčijo.

Svojevrsne zahteve.

Ravnatelj pregleduje v začetku uradnih ur pisarno in gre od mize do mize. Opazi uradnika, ki je neobrit. Vpraša ga prijazno: Ali nimate aparata za britje? Uradnik odgovori, da ga nima. »Pa Vam enega podarim«, pravi ravnatelj in res v kratkem priinese sluga močno posrebljen aparat za britje. Par dni pozneje opazi ravnatelj, da je dotični uradnik zopet neobrit. Tokrat ni dobil aparata, ampak je izgubil službo. Na vsaki pisalni mizi je bila tablica z predpisi. Med temi je bila tudi zahteva podjetja, da mora biti vsak uradnik vedno obrit in čedno oblečen. Plače so bile take, da je podjetje lahko stavilo take zahteve.

Čudne uradne ure.

V podjetju so bile uvedene čudne uradne ure. Pisarniško delo se je začelo ob 7. in pol oziroma ob 13. in pol ter zaključilo ob 11. in pol. Ko so ravnatelja vprašali, zakaj je uvedel tako neobičajne uradne ure, je rekel, da ob 8. oziroma 14. uri začnejo oziroma ob 12. uri nehajo vsi uradi, pa so tedaj vozovi cestne železnice prenapolnjeni in njegovo uradništvo bi moralo celo peš domov ali pa bi moralo v vagonih stati. On pa rabi izpočito uradništvo, zato je izpremenil uradne ure, da osobe lahko porablja

cestno železnico, ko vozovi niso prenapolnjeni.

Novi način.

Podjetje ima za svoje zastopnike posebno šolo, katero morajo obiskovati skozi štiri tedne vsi na novo sprejeti zastopniki. Solo vodi ravnatelj sam. Navedimo primer iz poduka na tej šoli. Ravnatelj je pek Bekin. Obiskati ga mora zastopnik. Ta ob vstopu lepo pozdravi in se predstavi: Zastopnik firme... Še ni izgovoril, ko ga ravnatelj-učitelj prekine: Napačno! Drugače morate napraviti! Ko vstopite v trgovino, pozdravite v božjem imenu ali vprašajte nemudoma in brez ovinkov, kje ima svoj denar. Seveda se obrtnik prestraši, toda zastopnik ga takoj potolaži, da ni noben ropar in tedaj nima namena vzeti mu denar. Seveda bo zvedel, da spravljajo denar v predal. Na vprašanje, če ve, koliko denarja je trenutno v predalu, ali koliko je do te ure že inkasiral, bo Bekin pojasnjeval, da še le zvečer sešteva svoj izkupiček. Sedaj mu mora zastopnik pojasniti, kako veliki nedostatek tiči v tem, če se denar spravljajo tako v predal, da je večerno seštevanje nepotrebno itd., ker si lahko nabavi napravo, ki hrani, kontrolira in sešteva denar.

Preizkušnja zastopnikov.

Berlinska podružnica ameriškega podjetja ne daje zastopnikom stalne plače, ampak samo provizijo. Toda vsak zastopnik dobi brez zahteve tedensko 150 mark (1950 dinarjev) ali mesečno 600 mark (7800 dinarjev) predjuma. Ta znesek mora na mesec zaslužiti. Ako ga ni zaslužil, mu ob koncu meseca ni treba vrniti prejete vsote, pač pa je odpuščjen, ker družba ne more rabiti ljudi, ki ne morejo na mesec zaslužiti provizije 600 mark.

PRITOŽBE PROTI DAVKU NA POSLOVNI PROMET.

V zadnjem času se dogajajo posamezni slučajji, da nekatera davčna oblastva zavračajo **prepozno** vložene pritožbe proti davku na poslovni promet v lastnem delokrogu. Pri drugih davčnih vrstah so za tako zavrženje davčna oblastva sicer upravičena, ne pa tudi pri pritožbah zoper davek na poslovni promet. Za davek na poslovni promet veljajo v tem oziru posebna določila, na katera je generalna direkcija davkov opozorila podrejena davčna oblastva z odlokom z dne 30. maja 1924, št. 673. Ta odlok se glasi:

»V členu 15 pravilnika za izvrševanje zakona o davku na poslovni promet je določeno, da so davčna oblastva dolžna vse pravočasno vložene pritožbe v najkrajšem času predložiti z vsemi potrebnimi spisi in podatki v proučitev in odločitev Generalni direkciji davkov, odnosno pristojni delegaciji ministrstva financ. Vendar pa ni v tem členu ničesar določenega, kako naj se postopa s pritožbami, katere se vložijo po preteku zakonitega roka, kakor tudi s pritožbami onih davkoplačevalcev, ki so izgubili pravico pritožbe. Vsled tega so nekatera davčna oblastva, kakor je direkcija ugotovila, te pritožbe reševala, odnosno o njih odločala v prvi in drugi instanci, dočim nekatera davčna oblastva take pritožbe kot brezpredmetne vlagajo brez vsakega poslovanja k spisom. Ker tako postopanje davčnih oblastev ni v skladu z običnimi načeli za reševanje pritožb in davčna oblastva nimajo posebnega pooblastila, da o teh pritožbah odločajo v prvi in v drugi instanci, odreja generalna direkcija davkov, da davčna oblast I. stopnje vse došle pritožbe proti katerikoli njihovi odločbi v zadevi davka na poslovni promet, bodisi da so te pritožbe vložene v zakonitem roku, bodisi da so vložene po preteku tega roka, odnosno v primeru, da je pritožitelj izgubil pravico pritožbe, pošiljajo generalni direkciji davkov odnosno pristojni delegaciji ministrstva financ na način, določen v členu 15 omenjenega pravilnika na oceno in v odločitev.«

Po smislu tega odloka davčna oblastva torej nimajo pravice reševati pritožb torej davku na poslovni promet v katerikoli smeri, ampak je pridržana ta pravica v Sloveniji izključno delegaciji ministrstva financ v Ljubljani.

K. Tiefengruber:

Radio v vsaki družini!

Od tega ideala smo sicer še precej oddaljeni in tudi v drugih državah ne uživa še ta epohalna iznajdba zaželjene splošnosti, ampak pripravlja se radiju pot, da se udomači povsod, kamor sega kulturna žila človeške prosvete.

V Nemčiji, ki ima seveda jako razvito radio-tehnično industrijo ter naraven interes, da se njeni izdelki kolikor mogoče tudi doma popularizirajo, se je ustanovila družba, ki daje vsakomur kompletno sprejeto postajo najmodernejše konstrukcije v najem. Dotična pogodba natančno opisuje obojestranske obveze in določa posestveno stanje aparata.

Najemnik plača mesečno povprečno 3 zlate marke podjetju, ki prevzame razen inštalacijskih del tudi tekočo oskrbo za brezhibno funkcioniranje naprave. Poleg tega dobiva najemnik še brezplačno uradno glasilo družbe, ki vsebuje vse programe evropskih oddajnih postaj. Aparati so seveda plombirani, da najemniki ne pridejo do notranjosti, ter se redno po družbenih organih nadzorujejo.

Stvar se je hitro udomačila, se sijajno obnese in tudi družba pride na svoj račun. Danes ima podjetje, ki posluje komaj štiri mesece, že nad stotisoč najemnikov, ki bi sicer dragih naprav si ne bili omislili. Najemnina torej ne presega naročnine za dnevni časopis, katerega pa povsem nadomestuje in nudi najemnikom prvovrsten duševni užitek, priliko izobrazbe in raznovrstnega koristnega pouka.

Kmalu je Nemčijo posnemala Avstrija, kjer se je na enak način osnovalo društvo, ki daje prejemne postaje za mesečnih pet šilingov v najem, manjši aparati pridejo ceneje. — Osobito na deželi pridno segajo po tej ugodni priliki si prisvojiti blagodejne koristi radia. Kako pa pri nas?

Nekaj podjetnosti bi bilo treba in kmalu bi radio postal splošen; v vsaki boljši družini bi lahko imeli dobro prejemalno napravo.

Nakup dragocenih aparatov ostane vedno omejen na ozek krog, ki si take izdatke brez težav lahko privoščijo. Dobava na obroke sicer olajša nakup, pa vsekakor zahteva finančne žrtve skozi daljšo dobo, in to pogostoma tudi še presega plačilne zmognosti interesenta.

Najemnina pa res nikjer ne moti ravnoesja v bilanci gospodinjstva; in če razmere ne dopuščajo več, se pogodba enostavno odpove, aparate si vzame podjetje nazaj in stvar je rešena. V istem smislu daje država tudi telefonske postaje v najem, česar smo se že davno navadili. Recimo, da se radio-najemnik preseli v drug kraj, odpove postajo in si na novem bivališču najame drugo. Razven naravne obrabe baterij se pri pravilnem ravnanju ne pojavijo skoro nobene potrebe po strokovnih popravilih in tudi te prevzame družba v svojo obvezo.

Po zanesljivih vesteh se snujejo neke predpriprave za to širokogrudno akcijo tudi pri nas, mogoče nas preseneti bližnja bodočnost z »najeto radio-postajo«.

ZASTOJ V HMELJSKI KUPČIJ.

Iz inozemskih, kakor tudi iz domačih tržišč se poroča o zastoji v nakupovanju. Mnogi se že boje, da jim hmelj obleži ali da pade kakor lani. Temu more od pomoči le boljša trgovska organizacija, ki je pri nas razmeroma še zelo zaostala.

Lansko leto so mnogi poslali svoj pri-delek nürnberškim in žateškimi komisijonarjem, kjer je bil deloma dobro prodan, deloma pa je obležal neprodan, ker ga je bilo preveč nakopičenega na enem mestu.

Z veseljem opažamo, da se dirigira zadnja leta vedno več blaga na francosko in belgijsko tržišče, kjer so prej kupovali naš hmelj pod tujim imenom v Nürnbergu in Žatecu. Največ blaga gre v Strasbourg, kjer deluje naš rojak g. Janko Lavrič kot ravnatelj hmeljske komisijiske družbe J. Lavrič & Cie. Pozdravljati je, da se tako polagoma razvijajo direktne zveze z vsem inozemstvom in da se ustvarja protiutež proti monopolnemu stališču Nürnberga in Žateca.

Uveljavljanje dveh novih mednarodnih konvencij o direktnem železniškem prometu.

Dne 1. oktobra t. l. sta stopili v skero vseh evropskih državah v veljavo dve mednarodni konvenciji o direktnem prometu, in sicer mednarodna konvencija o prevozu potnikov in prtljage na železnicah in mednarodna konvencija o prevozu blaga. Ti dve konvenciji sta bili sklenjeni v maju leta 1923 v Bernu, vendar se je ratifikacija zato zavlekla, da je bilo uveljavljanje odloženo na 1. oktobra t. l. Pristop naše države je zaradi prekasne ratifikacije postal dvomljiv ter je bilo šele zadnje dni na podlagi dogovora med pogodbenimi državami omogočeno, da ti dve konvenciji tudi pri nas stopita v veljavo.

Pravni temelj za mednarodni promet na železnicah je bila doslej mednarodna konvencija o prevozu blaga na železnicah od 14. oktobra 1890, ki je bila zaključena v Bernu. S to konvencijo je bilo oživetvorjeno mednarodno železniško pravo, ki je veljalo skoro v vsej Evropi in se je moralo uporabljati pri vseh mednarodnih pošiljkah. Revizija te konvencije bi se morala izvršiti že leta 1914, vendar pa se je zaradi vojne vršila tozadevna konferenca še le leta 1923 v Bernu. Na tej konferenci so se razpravljali z isto pažnjo tudi predlogi manjših držav in je bil rezultat naravno kompromisen. Po dolgotrajnem posvetovanju je konferenca določila številne spremembe in dopolnitve k že obstoječi konvenciji, ter je namesto reforme, izdelala popolnoma novo konvencijo. Konferenca je izdelala tudi konvencijo o prevozu potnikov in prtljage, ki dosedaj sploh ni obstojala in se je mednarodni potniški in prtljažni promet vršil na podlagi reglementarnih odredb, ki so vnešene v direktne tarife.

Mednarodna konvencija o prevozu potnikov in prtljage vsebuje v glavnem iste načelne odredbe, ki se nahajajo v naši železniško-prometni uredbi in v železniški tarifi prvi del naših železnic. Nasprotno pa ta konvencija ne vsebuje nikakih odredb o prevozu ekspresnega blaga, to je o predmetih, ki se prevažajo brez potnikov. Zato je ekspresno blago izključeno od mednarodnega prevoza, v kolikor posamezne železnice niso sklenile posebnih mednarodnih sporazumov.

Nova mednarodna konvencija o prevozu blaga velja za vse pošiljke blaga, ki se pošiljajo z direktnim tovornim listom na potu, ki gre vsaj preko dveh pogodbenih držav in na železniških progah, ki so označene v posebni listi. Konvencija velja za naslednje države: Belgija, Bolgarija, Danska, Gdansk, Nemčija, Estonija, Finska, Francija, Italija, Latvija, Liechtenstein, Luxemburg, Nizozemska, Norveška, Avstrija, Poljska, Rumunija, Švedska, Švica, Češkoslovaška, Jugoslavija, Španija in Madžarska, Grčija, Litavska in Portugalska so konvencijo podpisale pa še ne ratificirale.

Konvencija o prevozu blaga predpisuje za direkten mednarodni promet posebne tovarne liste, ki morajo biti v vseh državah enaki po formatu, papirju in besedilu in se morajo od 1. t. m. uporabljati v vseh pogodbenih državah. Po naših informacijah naša železniška uprava še ni izdala teh tovarnih listov, kar bi bila njena dolžnost, kajti v nobeni državi se uporaba starih tovarnih listov za direkten mednarodni promet po 1. oktobru ne bo dovolila.

Zanimivo je, da so v listah železniških prog, na katerih velja za mednarodni promet ta konvencija, vnešene tudi nekatere avtomobilske in paroplovne linije, na katerih se more pod odgovornostjo pogodbenice države v priključju na označeno progo direktno prevažati blago po teh konvencijah. Navedbe odpošiljatelja v tovarnem listu morajo biti pisane s tinto in ne s kopirnim svinčnikom. V državah, kjer je francoski, nemški ali italijanski jezik državni jezik, odpo-

šiljatelju ni potrebno tovarnega pisma izpolniti v kakem drugem jeziku. V ostalih državah pa morajo vse navedbe biti označene tudi v francoskem ali nemškem ali pa v italijanskem jeziku. Nova konvencija vsebuje tudi številne nove določbe glede jamstva železnic za popolnoma ali deloma izgubljen blago, glede pomoti pri tarifiranju, glede izplačila in obrestovanja zneskov, ki so bili na račun tovarnine preveč izplačani, glede reklamacij in glede prevoznih rokov. Ker je bila konvencija sklenjena v času napetih političnih in gospodarskih odnošajev, je naravno, da so vnešene nekatere določbe, ki za odpošiljatelja niso preveč ugodne. Vendar pa predvideva konvencija, da se morejo po preteku najmanj petih let na posebni konferenci posamezne določbe revidirati.

OGRSKA BANKA ZVIŠALA OBRESTNO MERO OD 6 NA 7%.

Dosedanja obrestna mera 6% je bila na Ogrskem v veljavi od avgusta leta 1926. Že več časa so se čuli glasovi, da namerava ogrska vlada obrestno mero zvišati; glede na položaj mednarodnega denarnega trga so jo smatrali za prenizko. Sedaj se zvišanje ni dalo več zadržati; najbrž je morala oddati banka več inozemskih kreditov, ki jim je bila obrestna mera prenizka. Na Ogrskem so že opetovano poudarjali nevarnost prevelikega zadolženja v inozemstvu, a dežela je prejkoslej navezana na inozemske kredite, in sedaj naj dobi inozemstvo pobudo za dovolitev novih kreditov. Na druge denarne zavode ogrska obrestna mera najbrž ne bo vplivala že zato ne, ker gre za korekturo razmeroma nizke obrestne mere.

Ljubljanska borza.

Tečaj 3. oktobra 1928.	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22:8350
Berlin 1 M.	13:55	13:58
Bruselj 1 belga	—	7:9124
Budimpešta 1 pengő . . .	—	9:9264
Curij 100 fr.	1094:10	1097:10
Dunaj 1 šiling	7:9984	8:0284
London 1 funt	275:69	276:49
Newyork 1 dolar	86:83	57:03
Pariz 100 fr.	221:55	223:55
Praga 100 kron	168:37	169:17
Trst 100 lir	296:55	298:55

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje »ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kolj), Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon št. 2320.

Industrija.

V Somboru bodo pričeli graditi v kratkem novo sladkorno tovarno, za katero je dalo mesto na razplago zemljišče v obsegu 75 oralov. Zastopniki neke dunajske tvrdke se trudijo za dobavo strojev.

Nemške tovarne koncerna Bemberg so napravile lani za 15 milijonov funtov umetne svile. Kapaciteta angleških tovarnih tega koncerna znaša na dan 12.000 do 14.000 funtov, na leto torej ca. 4 milijone.

Avstrijske tovarne so zaprosile za nadaljno jamstvo avstrijske zveze za kupčije z Rusijo. Gre v prvi vrsti za dobavo železnine, kosā, jeklenega blaga in predmetov električne industrije.

Industrijska kvota v jeklenem kartelu. Kakor je znano in kakor smo tudi že mi večkrat pisali, znaša letna kvota Mednarodnega jeklenega kartela 27.287.000 ton. Na Avstrijo, ki ima po razpustu srednjeevropske skupine samostojno kvoto, pride od skupne kvote 408.000 ton. Produkcija se bo gibala, kakor bemo, v okviru določene kvote in jo bo prekoračila kvečjemu za 2000 do 3000 ton.

Ustanovitev belgijskega premogovnega sindikata se je zopet zavlekla. Še enkrat hočejo zaslišati mnenje pokrajinskih rudarskih zvez.

NEPOKRITI BANKOVCI V RUSIJI.

Iz Moskve pišejo: Obtok bankovcev v Sovjetski uniji je znašal 16. septembra t. l. 1059 milijonov rubljev proti 996 milijonom 1. septembra in 1014 milijonom 1. avgusta. Kritje bankovcev je od junija naprej prevzelo srebro v skladu z bančnimi pravili, ki označajo za kritje »zlahtne kovine v splošnem« kot priprave. Kritje je znašalo ob zgoraj označenih treh rokih 26,2, 26 in 27%. Obtok nepokritih bankovcev je znašal 1. avgusta 543,3 mil. rubljev ali 53 odstotkov takratnega obtoka červoncev; odnosno številke za 1. september so 673 milijonov obtoka ali 67% v obtoku se nahajajoče množine červoncev. Dekret od 25. februarja 1924 pa določa, da se ti odstotki ne smejo dvigniti nad polovico kritega obtoka bankovcev.

* * *

DEFICIT V SOVJETSKORUSKI TEKSTILNI INDUSTRIJI.

Poročilo iz Moskve pravi: Veliki industrijski obrati Sovjetske zveze so v obupnem položaju. Na čelu številnih tovarn niso strokovnjaki, temveč somišljeniki boljševikov, čeprav se v obratovanju nič ne razumejo. Posledica tega protekcionističnega gospodarstva je popolna odpoved industrije, bankrot številnih gospodarskih obratov. Sovjetska industrija zaposluje sedaj 95.000 inženerev in tehnikov; samo 30% od njih ima višjo šolsko izobrazbo, 31% srednješolsko vzgojo; ostali 39 odstotki so izšli iz delavskega stanu in nimajo sploh nobene strokovne izobrazbe. Podjetja v Rusiji delajo zato z velikimi izgubami. Poročilo Najvišjega gospodarskega sveta Sovjetske zveze pravi sedaj, da je znašal deficit sovjetskoruske tekstilne industrije v letu 1927 ogromno vsoto 80 milijonov rubljev ali 2400 milijonov dinarjev.

* * *

ROŽNO OLJE V BOLGARIJI.

V Bolgariji pridelujejo rožno olje že kakih tristo let. Svoje dni so bili Turki uvedli v teh krajih pridelovanje olja iz rož iz Azije. Do tedaj je izdelovala to olje edino le Perzija in mogoče kako malenkost Mala Azija. Danes prihaja v poštev Anatolija (200 kg), Grčija (le nekaj kilogramov). Bolgarija daje na leto 2000 kg

rožnega olja, ki je radi svoje neprimerljive kakovosti visoko cenjeno na Francoskem, v Ameriki in na Angleškem. V zadnjih desetih letih se je pridelovanje rožnega olja moderniziralo. Prej je kuhal in varil vsak posestnik rože in imel je v ta namen nekaj kotlov v lopi. Sedaj imajo povsod tovarne in največja med njimi je tovarna Enča Bagarova v Sopotu. V tej tovarni je 22 velikih destilacijskih kotlov. Vsak kotel obdela v približno dveh urah približno 450 kilogramov rož, torej v dvajsetih urah 4500 kg, kar dá komaj en kilogram olja. Ker tehtla 400 rož en kilogram, treba 1.800.000 rož za 1 kg olja, t. j. iz 1.800 rož se dobi komaj en gram rožnega olja. Za letno pridelovanje dveh tisočev kilogramov rožnega olja treba 3 milijarde in 600 milijonov rož.

* * *

ANGLEŠKA POLITIKA ZAŠČITNE CARINE.

Zakladni angleški kancelar (finančni minister) Churchill je v nekem govoru izjavil, da zasleduje vlada politiko, o kateri je prepričana, da bo imela za posledico padanje brezposelnosti ter da bo ojačila angleško produktivno industrijo. Kar se tiče zaščite industrije potom zvišanja carine, je napravila vlada že uspešne poskuse. Seveda vlada ne misli na fiskalno revolucijo, a bo šla smotreno po načrtani poti naprej.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Jesenska prireditel zagrebškega sejma se vrši od 18. do 21. t. m. in so priprave v polnem teku.

Vozne olajšave za posetnike zagrebške razstave cvetja, sadja, povrtnin i. dr. Direkcija Jadranske plovidbe d. d. na Sušaku je dovolila posetnikom zagrebške razstave, ki se vrši v okvirju zagrebškega velesejma od 18. do 21. oktobra 1928, prevozno olajšavo s tem, da bo posetnikom velesejma dovoljeno poslužiti se višjega razreda s karto nižjega razreda.

19. nizozemski sejm se je vršil od 4. do 19. septembra 1928 v Utrehtu in je izpadel dobro v vsakem oziru. Število posetnikov je znašalo 50.000. Prihodnji velesejm se vrši od 19. do 28. februarja 1929.

PO SVETU.

Gradba lokomotiv v Nemčiji. Pisali smo že, da je v Nemčiji preveč tovarn za gradbo lokomotiv ter da hočejo obrate racionalizirati. Sedaj beremo, da se vršijo pogajanja od tovarne do tovarne, da se bo moglo ugotoviti, katere tovarne bodo najprvo zaprli. Nato se bo vršilo v drugi polovici t. m. v Berlinu zborovanje vseh tovarn in se bodo napravili končni sklepi.

Nemško pivo. Izvoz piva iz Nemčije se je v zadnjem času precej dvignil, a je še zmeraj za 50 odstotkov za predvojno višino. Nazadovanje je nastalo vsled tega, ker je Nemčija zgubila več prejšnjih prodajnih trgov. V letu 1927/28 so eksportirali 522.000 hl piva proti 476.000 hektolitrom v letu prej in 941.000 hl v letu 1913. Vrednost letošnjega izvoza je 31.200.000 mark. Največ izvoza gre v prekomorske dežele, kar je najbolj zanimivo.

Nemško podjetje cevi Mannesmann bo zvišalo delniško glavnicu za 25 milijonov mark in bo znašala potem vsa glavnicu 45 milijonov mark.

Withworth in Mitchell, znani angleški tekstilni koncern, je prešel za vsoto dveh milijonov funtov v last trusta Drapery.

S poskusnimi nasadi hmelja, maka in tobaka so pričeli v Avstriji in so imeli v prvih dveh vrstah že prav zadovoljive uspehe.

Insolvene v septembru je bilo v Avstriji 207.

»Privatbank« v Kopenhavnu je prišla v konkurz. Gre za velikanske vsote, nad 1 milijardo dinarjev. Morda bi prišlo država na pomoč.

Nove petrolejske vire so odkrili pri poskusnem vrtanju v Kavkaziji.

Osebnih in tovarnih avtomobilov so napravili v Ameriki v avgustu 485.000, v juliju pa 321.000. Dvig je posledica večje produkcije pri Fordu in pri General Motors.

Licht je objavil prvo letošnjo cenitev evropskega sladkornega pridelka. Številke so približno iste kot lani, samo Italija je produkcijo močno dvignila, od 280.000 na 390.000 ton.

Nabavni stroški za javanski sladkor so letos posebno nizki in ne gredo preko 10,75 hol. goldinarjev za 100 kg.

Uvoz surovega petroleja na Francoskem je od 1. aprila 1929 naprej pod državno kontrolo.

Novo interesno skupnost dveh francoskih in belgijskih tovarn avtomobilov označajo kot pričetek koncentracije francoske in belgijske avtomobilne industrije.

Angleška banka oddaja velike vsote zlata »neznane kupcu«. Pravijo, da je neznani kupec v prvi vrsti Nemčija.

V češkem kartelu železa se vršijo živahno razgovori za novo določitev kvot.

Na trgu konoplje je prevzela Italija vlogo Rusije in je postala sedaj mero-dajni činitelj na evropskih trgih konoplje. Bomo priobčili poseben članek.

Mednarodna zveza cevi je pustila cene nespremenjene, in to z ozirom na konkurenco angleških tovarn, ki so izven zveze.

Berlinska banka za zunanjo trgovino (Bank für auswärtigen Handel) je vsled naraslega prometa zvišala glavnicu od 2.200.000 mark na 11 milijonov mark.

Velik borzni škandal se pripravlja v Parizu. Proti svojim pravilom je posodil Crédit National sindikatu meničnih senzalov šestdeset milijonov frankov, ki jih ta ne more nazaj dati in ne obrestovati.

Novena zveza skandinavskih držav je zašla menda zopet v zagato; resolucije in navodila na novčne banke o bodočem postopanju pričajo o tem, da z zvezo zaenkrat še ne bo nič.

Delnice Dresdenske banke, ki so jih vpeljali na amsterdamski borzi, so bile bistveno prepisane.

Norveška plovba je bila po poročilu zveze ladijskih lastnikov v letu 1927 najslabša od vseh zadnjih let.

Avstrija je pričela z elektrifikacijo Burgenlanda, dežele, ki jo je dobila od Ogrske.

Mesečne bilance nemških velebank izkazujejo majhno nazadovanje debitorjev, dvig kreditorjev in poslabšano likvidnost. Stanje kreditorjev je znašalo na koncu meseca 8800 milijonov mark.

Tri največje plzenske pivovarne so se fuzionirale.

Obroč trgovskih zbornic okoli Sredozemskega morja, z namenom izmenjave gospodarskih poročil vseh vrst, tičočih se v prvi vrsti konjunktura in cen, se snuje. Sklepanje se je vršilo na konferenci v Marseille, kjer so bile zastopane trgovske zbornice Francije, Maroka, Algerije in Tunezije, dalje zbornice mest Aleksandrija, Kairo, Smirna, Carigrad, Atene, Milan, Rim, Neapol, Barcelona, Madrid in Lizbona.

Ivan Hribar:

127

Moji spomini.

Malteški vitez
Oskar grof Christalnigg.

Ceterum censeo: za uspešno zastopanje naših interesov, ne samo glede imenovanj, ampak za vse stvari, ki so pomenljive iz narodnostnega ozira, je edina pomoč, da dobimo jugoslovanskega ministra-rojaka ali pa da se razširi češkemu ministru rojaku delokrog tudi na naše dežele in se mu ustvari v ta namen posebna jugoslovanska sekcija v njegovem ministristvu.

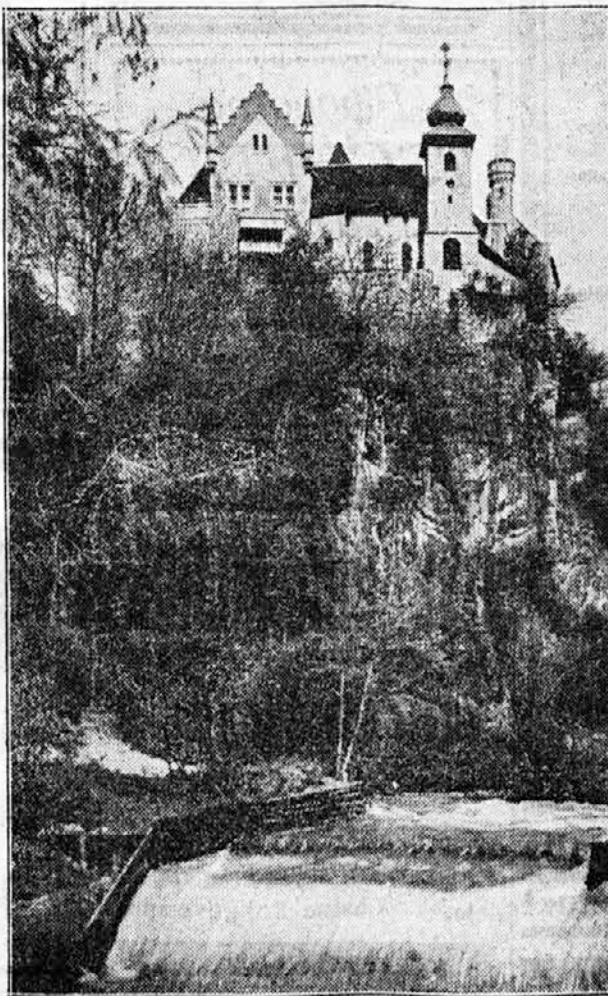
Po mojem mnenju je to najvažnejša in najnujnejša zahteva, katero bi morali postaviti v obrambo naših narodnih pravic naši gospodje državni poslanci.

Dr. Babnik je sodil pravilno. Takratne razmere bile so za doseg po njem označene zahteve nad vse ugodne. Minister-ski predsednik Beck vzel je v kabinet, neglede na to, da je večina portfeljev

bila v nemških rokah, tudi še posebnega nemškega ministra rojaka. Tudi Čehi in Poljaki imeli so ministra rojaka. Ker je bilo Becku do tega, da odpravi kolikor le mogoče, ovire mirnemu delovanju parlamentarnega stroja, prišel je bil čas, da se tudi Jugoslovani oglašajo z zahtevo po svojem ministru rojaku.

»Zveza južnih Slovanov« sklenila je tudi res akcijo v tem pravcu. In določila je za mesto ministra rojaka tudi že kandidata, ki je imel odlične zveze v dvorskih krogih in bi jim bil po tem takem persona grata. Opozoril sem nanj jaz in dobil naročilo, da z njim o stvari govorim.

Malokomu izmed Slovencev bo znano, da imamo še zgodovinsko plemstvo, ki sega nazaj v ono dobo, ko so koroški vojvode na gosposvetskem polju prisegali narodu v slovenskem jeziku. Ena sama rodbina je to sicer, pa zato tem znamenitejša: rodbina grofov Christalniggov (Kristalnikov). Več veleposestev je na Koroškem v njihovih rokah, izmed katerih je najpomembnejše: fildeikomisna graščina Svi-

Grad Svinec na Koroškem.

nec. Majoratni gospod je Oskar grof Christalnigg, ki živi še dandanes.

Imel sem srečo seznaniti se z njim leta 1896. po prijatelju dr. Josipu Kušarju, s katerim sta pri dragoncih skupaj služila. Pismo, katero mi je dne 23. decembra 1896. leta pisal s svojega gradu v Rožnem dolu pri Gorici, in katero z njegovim dovoljenjem priobčujem, ima fole značilno besedilo:

»Častiti gospod župan!

Dovolim se Vam, častiti gospod župan, za gostoljuben sprejem svojo zahvalo izraziti. Res krasne ure sem v Vašem mestu v sredi tolikih izobraženih, nadarjenih, rodoljubnih in značajnih mož preživel in te ure so le hitro minile a spomin mi ostane za zmiraj jako prijeten. Menda ne veste, koliko znam take može, ki imajo toliko sposobnosti za vodenstvo našega millega čilega in krepkega slovenskega naroda važiti. — Kot rodoljub moram se pravo za pravo tolažiti, kadar premišlujem, da imajo Slovenci na čelu takih izvrstnih pravih slovenskih voditeljev, kateri umevajo slavno, sveto in prelepo narodno idejo. Že v tem imamo poroštvo za zmago v bodočnosti.

Res sem zelo zadovoljen, da sem imel čast se s Vami, gospod župan, seznaniti.

Božjo pomočjo ne bodem nobene prilike zamujal s Vami se shajati ali pa Vas prositi mene s svetom v naši borbi za narodni blagor podpirati.

Zelo me je razveselila obljuba, da bodem mogel Vas v svoji hiši na Koroškem vsprejeti. Vaš obisk bode me gotovo še bolj navduševal v delavnosti za blagor naših tužnih, koroških Slovencev, katerih kri tudi v meni teče, kar je moj opravičeni ponos. Bog daj, da se kmalu še drugi koroški Slovenci zavedali ter se čutili brati Vam ene premile majke.

Z vsem spoštovanjem Vam ostajam Vaš popolnoma udani

Grof Oskar Christalnigg.

Kratko občevanje z grofom Christalniggom in pa to pismo me je podučilo, da sem našel v njem gorečega, doslej neznanega mi rodoljuba. Naravno je bilo, da sem se ga spomnil pri tej važni priliki; naravno tudi, da ga je zveza radostno pozdravila kot kandidata za ministra rojaka. Kakor mi je v pismu z dne 15. januarja 1908 pisal državnozborski tovariš dr. Ploj, bile so »šance za Chr. zelo dobre«.

(Dalje prb.)

PETROLEJ V AVSTRIJI?

V dunajski kotlini bodo pričeli s sistematičnim vrtnanjem glede določitve, ali se nahaja tam petrolej v večji izmeri in kakšna je njegova kakovost. Strokovni krogi so mnenja, da se mora po analognih najdbah sklepati na nahajališča petroleja tudi v dunajski kotlini. Je pa veliko vprašanje, če gre za manj vreden produkt, poraben samo za mazo, ali pa za bencin vsebujoč petrolej.

RAZNO.

Borza dela v Mariboru. Od 23. do 29. septembra je dela iskalo 180 moških in 166 ženskih, tedaj 346 oseb, 130 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 91 oseb in sicer 48 moških in 43 ženskih oseb, odpotovalo jih je 17, odpadlo pa 288; koncem tedna pa jih je ostalo še 526. — Od 1. januarja do 29. septembra pa je dela iskalo 4667 moških in 2092 ženskih, skupaj tedaj 6759 oseb, 3498 službenih mest je bilo prostih, 2340 oseb je dobilo delo, 1524 jih je odpotovalo, 2369 pa odpadlo, v evidenci je ostalo še 526 oseb.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 19 viničarjev, 25 hlapcev, 15 poljskih delavcev, 30 pomožnih delavcev, 2 strojnika, 3 sodarji, 2 bakrokotlarji, 2 žagarja, 1 mlinar, 4 čevljarji, 5 zidarjev, 4 tesarji, 1 podkovski kovač, več vajencev (ključavničarske, mizarske, zlatarske, medicinske in kolarske obrti) in tudi 6 kuharic, 7 služkinj, 2 sobarici, 1 tovarniška delavka, 2 postrežnici, 6 šivilj za perilo, 2 pletarski vajenki in 1 likarica.

Zastavljavnica v Mariboru. Dne 10. oktobra t. l. se bodo pri Zastavljavnici v Mariboru prodali zastavljeni predmeti in sicer efekti od št. 36.409 do 37.199 in od št. 1 do 809 in dragocenosti od št. 8.147 do 10.223, ako ne bodo najkasneje do 6. oktobra t. l. ali podaljšani ali pa dvignjeni.

Potovanja nepotrebna. Hrepenenje po daljnih, tujih deželah je vsakemu človeku, ki ne živi prav brez vsakega zanimanja tja v en dan, že prirojeno. Nobeden, komurkoli se nudi priložnost obiskati eksotične kraje, ne bo zamudil te prilike. Oni milijoni pa, ki jim ni dano, da bi si ogledali tujino in ki tiče

le v svojem rojstnem kraju, zadoste svojim potrebam s prebiranjem knjig, ki nam kažejo z besedo in s podobami tuje kraje in tuje dežele. Drugi zopet obiskujejo radi panoptika in podobne naprave, kjer dobe sicer revno, a kljub temu še kolikor toliko užitno nadomestilo za potovanja v tujino. Sedaj so si pa domislili Američani nekaj novega. Pomagati hočejo onim, ki bi radi potovali, a ne morejo. V kopališču Miami v Floridi, ki ga imenujejo tudi ameriške Benetke in kjer se shajajo najbogatejši Američani, so sezidali v največji bližini velikih hotelov novo mesto, ki ga imenujejo »Allahov vrt«. To je pravo orientalsko mesto z bazarji in mošejami, s pravimi muezini, ki kličejo z mošejskih stolpov vernike k molitvi. Pet minut od hotela pa si v središču orijenta. Odslej bodo lahko opravili Američani svoje potovanje v orijent lepo doma in z zgraditvijo švicarske vasi si prav lahko prihranijo še napore in muke prekoceanke poizvedbe in razne sitnosti na obmejnih postajah raznih držav.

Mednarodna konferenca gorivnih snovi v Londonu. Ta svetovna konferenca, zborujoča v Londonu, je največja tovrstna mednarodna konferenca po vojski. Zastopanih je 48 držav s 1500 tehničnimi strokovnjaki iz vseh delov sveta. Vsak delegat zastopa gotovo korporacijo svoje domovine. V pozdravnem govoru je izrazil sir Robert Horne svoje zaupanje v bodočnost premoga in je dvomil o tezi, da bi bil premog polagoma od petroleja izrinjen. Po mnenju Horne se pričinja sedaj nova doba, v kateri se bo premog veliko bolj ekonomično izrabljaj. Svoje zaupanje v bodočnost je utemeljeval z ugodnim razvojem poogljevalnih metod pri nizki temperaturi. Glasovi dvoma bodo v teku razprav na konferenci utihnili, je dejal Horne. O konferenci bomo seveda še poročali.

Redukcija kontingenta špirta na Ogrskem. V zvezi z velikim pomanjkanjem krmil na Ogrskem se je sprožila v finančnem ministertvu misel redukcije kontingenta v produkciji špirta. Zato tudi kontingenta doslej še niso fiksirali. Lani je znašal kontingent z dodatki vred 390.000 hektolitrov. Letos ga hočejo omejiti z 240.000 hl in nočejo dovoliti nobene previšne kvote.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG. DNE 29. SEPTEMBRA 1928.

Na trgu je bilo 29 s svinjino, 11 s krompirjem, čebulo, kumaricami in zelenjavo in 6 s sadjem naloženih voz. Cene mesa so malo poskočile, drugače pa so ostale večji del neizpremenjene. Perutnine in drugih domačih živali je bilo komaj okoli 150 komadov. Perutnina se je prodajala po 20 do 80 Din komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile krompirju 1—175 Din, čebuli 250—3, česnu 10—12, hrenu 8—10, zeleni papriki 7—9, paradižnikom 5—8, kislemu zelju (se je podražilo) 5, kisli repi 3 za kg, karfiolu 3—10, glavni solati 050 do 150, kumarec 025—2, jedilni buči 1—2 za komad, maslu 36—55, medu 20—25, siru 25 do 80 za kg, mleku 2—250, smetani 10—12, oljčnemu olju 24—26, bučnemu olju 20—24 za liter. Jabolkam in hruškam 3—8, breskvam 14—16, grozdju 6—8 za kg. Cvetlicam 025—5, z lonci vred 10—50 za komad.

Lesena in lončena roba 1—100 Din, lesene grablje 6—8, brezove metle 225—5 za komad, koruzna slama 25—30 za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 26. t. m. so kmetje pripeljali radi deževnega vremena in še le popoldan 2 voza sena, v soboto 29. septembra pa 12 voz sena, 6 voz slame na trg. Cene so bile senu 80 do 140, slami pa 45—55 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava karoserije za avtobus »Opel«. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje pismeno dražbo za dobavo karoserije za avtobus »Opel«. Dražba bo dne 7. novembra 1928 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo pogoji.

Dobave. Obče odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 4000 komadov ster. obvez, 1100 kaliko ovojev 600 hidrofilnih povojev in 30 kg vate. — Saobračajno-komercijelno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. oktobra t. l. ponudbe glede dobave bukovih drv; do 10. oktobra t. l. glede dobave armatur za plinske cevi; do 11. oktobra t. l. glede dobave svetilnih armatur; do 13. oktobra t. l. glede dobave 20.000 zvrtkov brzojavnih trakov; do 18. oktobra t. l.

glede dobave 6000 kg svinčenih zaliv. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 15. oktobra t. l. ponudbe glede dobave osi za salonski voz. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 17. oktobra t. l. ponudbe glede dobave geoloških kart. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave skretniških pragov, gramoza in materiala za kolosek; dne 16. oktobra t. l. glede dobave tapetniškega materiala (blago za zavese, platno za tapetiranje, vrvice za šivanje, beli sukanec itd.); dne 18. oktobra t. l. glede dobave magacinskih vozičkov; dne 20. oktobra t. l. glede dobave raznega kemičnega materiala (barve, boraks, glicerini, kolofonija, karbol, svinčeni minij, nišador, soda, klej, formalin, vodeno steklo itd.); 600 komadov stolov iz upognjenega lesa ter glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala. — Dne 15. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave hrastovega lesa; dne 17. oktobra t. l. glede dobave hrastovih in bukovih parketov in frizov; dne 20. oktobra t. l. glede dobave bukovih pragov. — Dne 18. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave lopat; dne 19. oktobra t. l. glede dobave 500 komadov kosar za premog. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 16. oktobra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 400 komadov posod za led, 100 toplomerov, 50 komadov strojev za mletje mesa; dne 17. oktobra t. l. pa glede dobave 500 komadov emailiranih umivalnikov, 300 komadov posod za milo, 500 komadov emailiranih loncev in 2000 komadov emailiranih krožnikov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.)

Prodaja. Dne 17. oktobra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje starih sodov. (Predmetni oglas je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

„ČEHOSTAKLO“

Podružnica v Ljubljani. Centrala v Beogradu.
Tovarniška zaloga stekla.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo tovarne
Ak. spol. Prvi česka sklarna, Kyjov, Č. S. R.

Pisarna in skladišče:

LJUBLJANA, Komenskega ulica št. 20
Brzjavke: Čehostaklo Ljubljana Telefon 31-40

Dobavljamo:

Vse vrste medicinskih steklenic	Steklenice za vkuhanje spec. Patent »Duplex«
Lončke iz stekla in porcelana	Steklenice za deco »Patent« in »Soxhlet«
Parfumske steklenice	Steklenice za med in marmelado
Steklenice za prah z zamaškom	Steklenice za lak in apreturo
Steklenice za olje v vseh oblikah	Steklene strešnike vseh oblik
Steklenice za likerje vseh vrst	Steklene plošče za tiskovanje
Steklenice za konjak in rum	Sivert skodelice za foto
Sifonske steklenice	Akvaria in akumulatorsko steklo
Steklenice za pokalice in limonado (Sinalco)	

Demižoni in baloni. — Cevi i. t. d.

DRAGO ROSINA, MARIBOR

Vetrinjska ulica 26

ZALOGA galanterije, drobnarije, parfumerije pletenin, papirja, šolskih potrebščin, motvoza, vrvarskih, in pletarskih izdelkov, krtač, kreme in vazeline za čevlje, copat, ofr. čevljičkov i. t. d.
Na debelo in na drobno.

Pivovarna
TSCHELIGI
Maribor

Telefon št. 335.

Proovrstno sveto in črno pivo v sodih in steklenicah. Izdelovanje vseh vrst žganja.

REMEC & Co.
LJUBLJANA

TOVARNA UPOGNIJENEGA POHIŠTVA, LESNA INDUSTRIJA. Pisarna: Kerinikova ulica št. 7.

POHIŠTVO iz upognjenega lesa.

OPREMA za restavracije, kavarne, gledališča.

POHIŠTVO za pisarne.

OKLENJENI LES (Sperrholz) ZA MIZARSTVO.

Prežani furnirji za stole.

SPECIJALNI LESNI IZDELKI EN GROS!

Otroški kotali, torbni in telovadni obroči, stiskalnice za sadne sokove, igračni vlaki za otroke etc.

Ročaji za orodje.

ODLIKOVANJA:

Zlata kolajna na mednarodni razstavi. BRUXELLES 1925.
Zlata kolajna in častni pokal na mednarodni razstavi. PARIS 1925.

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudniške vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Matija Obranič
lesna trgovina in elektr. žaga
Maribor

Loška ul. 15 Tattenbachova ul.

Trgovci, oglašajte v »Trgovskem listu«!

TISKARNA, MERUR

TRG-IND. D. D.

Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23.

Telefon 2552.

Se priporoča za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča dela. — Lastna knjigovoznica.

Anton Tavčar-Maribor

Izdelovanje klobas

in prekajevanje mesa

Jurčičeva ul. 3 Telefon int. 147